

การพัฒนาทักษะการอ่านภาษาญี่ปุ่นชั้นกลางโดยใช้ผังมโนทัศน์สำหรับนักศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

THE USE OF CONCEPT MAPPING TO DEVELOP INTERMEDIATE
JAPANESE READING SKILLS OF JAPANESE MAJOR STUDENTS AT PRINCE
OF SONGKLA UNIVERSITY, PATTANI CAMPUS

Received: September 6, 2023

Revised: November 21, 2023

Accepted: December 15, 2023

นิย๊ะ จาหลง¹

Niyoh Chalong¹

Corresponding author, Email: niyoh.c@psu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้ผังมโนทัศน์ 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการอ่านโดยใช้ผังมโนทัศน์ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาที่ลงทะเบียนรายวิชา 415-321 การอ่านภาษาญี่ปุ่นชั้นกลาง โดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 18 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านภาษาญี่ปุ่นโดยใช้ผังมโนทัศน์ จำนวน 4 แผน และบทอ่าน 4 เรื่อง 2) แบบทดสอบก่อนและหลังเรียนการอ่านภาษาญี่ปุ่นชั้นกลางโดยใช้ผังมโนทัศน์ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ 3) แบบสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการเรียนรู้การอ่านโดยใช้ผังมโนทัศน์ แบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ จำนวน 17 ข้อ การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) การทดสอบค่าที่แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test dependent)

ผลการวิจัยพบว่า คะแนนเฉลี่ยก่อนการจัดการเรียนรู้การอ่านภาษาญี่ปุ่นโดยใช้ผังมโนทัศน์ เท่ากับ 10.22 เปรียบเทียบกับคะแนนเฉลี่ยหลังการจัดการเรียนรู้การอ่านภาษาญี่ปุ่นโดยใช้ผังมโนทัศน์เท่ากับ 11.33 มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการใช้ผังมโนทัศน์เพื่อส่งเสริมการอ่านภาษาญี่ปุ่นในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=3.94$, $S.D.=0.44$) โดยข้อคิดเห็นที่กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยมากที่สุด ได้แก่ กิจกรรมการอ่านภาษาญี่ปุ่นโดยใช้ผังมโนทัศน์เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกการอ่านด้วยตัวเองมากขึ้น กิจกรรมการอ่านโดยใช้ผังมโนทัศน์ทำให้ผู้เรียนรู้ถึงประโยชน์ของการใช้ผังมโนทัศน์และการใช้ผังมโนทัศน์ทำให้ผู้เรียนวิเคราะห์และเข้าใจประเด็นต่าง ๆ ในเนื้อเรื่องได้อย่างชัดเจนขึ้น ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าการอ่านโดยใช้ผังมโนทัศน์ช่วยพัฒนาทักษะการอ่านภาษาญี่ปุ่นชั้นกลางของผู้เรียนได้

คำสำคัญ: ทักษะการอ่าน, ผังมโนทัศน์, ภาษาญี่ปุ่นชั้นกลาง

¹ อาจารย์, สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

¹ Lecturer, Humanities and Social Sciences, Prince of Songkla University, Pattani Campus

Abstract

The purposes of this research were to: 1) compare the students' abilities in Japanese Intermediate reading before and after using concept mapping activities, and 2) indicate students' opinions toward the Japanese Intermediate reading using concept mapping activities. Purposive sampling was implemented to select 18 undergraduate students enrolled in course 415-321 Intermediate Japanese Reading. The instrument used in research consist of 1) four lesson plans of Japanese Intermediate reading by using concept mapping and four reading topics. 2) a reading proficiency test, used as a pretest and posttest which included 20 multiple choice concept mapping questions, and 3) a 17-item questionnaire on opinions toward the use of concept mapping to enhance Japanese Intermediate reading. The data were analyzed by ($\bar{X}$), standard deviation (*S.D.*) and t-test dependent.

The results of the study revealed that the average score in Japanese Intermediate reading before learning concept mapping was 10.22. In comparison, the average score in the subject after using concept mapping was 11.33. A statistic significant difference was at the level of 0.05. The most approved opinion was on Japanese reading by using concept mapping which gave students an opportunity to focus on improving reading skills on their own. Secondly, the sample group agreed that reading activities using concept mapping made learners aware of the benefits of concept mapping and allowed them to utilize it for analyzing and comprehending points made in topics relatively clearly. These pointed out that concept mapping effectively contributed to Japanese reading skills.

Keywords: Reading skill, Concept mapping, Intermediate Japanese

บทนำ

การเรียนการสอนเป็นกระบวนการหนึ่งที่มีส่วนช่วยพัฒนาความสามารถของผู้เรียน อีกทั้งยังเป็นส่วนช่วยในการพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ รวมถึงการศึกษาภาษาต่างประเทศ ซึ่งในกระบวนการสื่อสารด้วยภาษาต่างประเทศนั้น จำเป็นต้องฝึกฝนทักษะทั้ง 4 ทักษะไปพร้อมกัน ได้แก่ ฟัง พูด อ่านและเขียน โดยเฉพาะทักษะการอ่าน ในปัจจุบันที่เป็นยุคแห่งการสื่อสารไร้พรมแดน ข้อมูลและข่าวสารสามารถส่งถึงกันได้อย่างง่ายดายและรวดเร็วจากทั่วทุกมุมโลก ทักษะการอ่านนับเป็นทักษะที่มีความสำคัญยิ่ง จึงมีนักวิชาการได้กล่าวถึงความสำคัญของทักษะการอ่าน สรุปได้ว่า ทักษะการอ่านถือเป็นกุญแจสำคัญที่สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสารและแสวงหาความรู้ได้ ดังที่เตวิช เสวตไอยาราม (2551) กล่าวว่า การอ่านเป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนรู้ เนื่องจากเป็นเครื่องมือหนึ่งที่จะช่วยในการรับและเสริมสร้างความรู้ใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาผู้อ่านไปสู่การเรียนรู้ที่ยั่งยืน ยิ่งผู้เรียนศึกษาในระดับสูงมากขึ้นเพียงใด ความจำเป็นที่จะต้องอ่านเพื่อเรียนรู้สิ่งใหม่จะมีเพิ่มมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นหนังสือหรือบทความที่เขียนด้วยภาษาแม่หรือภาษาต่างประเทศ ด้วยความสำคัญ

ของทักษะการอ่านที่กล่าวมาข้างต้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้สอนภาษาแม่หรือภาษาต่างประเทศ ต้องคำนึงถึงเรื่องการสอนทักษะการอ่านให้มีประสิทธิภาพ รวมถึงส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจเรื่อง ที่อ่าน ได้อย่างง่าย

อย่างไรก็ตาม การจัดการเรียนการสอนทักษะการอ่านภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะภาษาญี่ปุ่น ในปัจจุบันยังประสบปัญหาหนัก ดังที่มณฑนา สุขสงค์ (2563) สังเกตพบประเด็นในรายวิชาการอ่านภาษาญี่ปุ่น ของตนเอง ซึ่งเป็นอุปสรรคนำไปสู่การทำความเข้าใจบทอ่านของผู้เรียน เช่น ผู้เรียนไม่สามารถอ่านอักษรคันจิ ส่งผลให้ไม่รู้จักความหมายคำศัพท์และสำนวนที่ปรากฏในบทอ่าน อ่านแล้วจับใจความไม่ได้ รวมถึงโครงสร้าง ไวยากรณ์และรูปแบบแสดงความคิดเห็นยังแตกต่างจากภาษาไทย กลายเป็นปัญหาและอุปสรรคในการ ทำความเข้าใจเนื้อหาจากบทอ่าน อีกทั้งครูผู้สอนการอ่านโดยทั่วไปจะเน้นการสอนแบบเน้นการจำคำศัพท์ จำกฎเกณฑ์ไวยากรณ์ เน้นการอ่านและแปลเป็นส่วนใหญ่ จึงทำให้เด็กไม่ได้ฝึกฝนการเชื่อมโยงความคิดและ ไม่สามารถสรุปความจากเรื่องที่อ่านได้ ซึ่งการเรียนการสอนวิชาการอ่านภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย ก็เช่นเดียวกัน โดยส่วนใหญ่จะดำเนินการสอนโดยผู้สอนชาวไทยและเป็นการสอนในรูปแบบที่ผู้สอน เป็นผู้ควบคุมชั้นเรียน ผู้สอนจะให้ผู้เรียนอ่านออกเสียงหรือให้อ่านในใจ ให้แปลความหมาย จากนั้น ให้ตอบคำถามท้ายเรื่องเพื่อตรวจสอบความเข้าใจ ซึ่งวิธีการสอนรูปแบบที่กล่าวมานี้ เป็นการเน้น การให้ความสำคัญกับผลลัพธ์ของการอ่านมากกว่ากระบวนการอ่านของผู้เรียน (สุณีย์รัตน์ เนียรเจริญสุข, 2561) จากปัญหาข้างต้น ผู้วิจัยจึงเห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาทักษะการอ่านของผู้เรียนในรายวิชา ที่ตนเองรับผิดชอบ ได้แก่ รายวิชาการอ่านภาษาญี่ปุ่นชั้นกลางให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ที่ดีและมีประสิทธิภาพ มากขึ้น ผู้วิจัยจึงพยายามค้นหาวิธีการสอนและวิธีการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาญี่ปุ่นของผู้เรียนให้ดีขึ้น

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับวิธีการสอนทักษะการอ่านภาษาต่างประเทศต่าง ๆ รวมถึง ภาษาญี่ปุ่น พบว่ามีวิธีที่หลากหลายที่สามารถส่งเสริมและพัฒนาทักษะการอ่านของผู้เรียน ซึ่งนักวิชาการ ส่วนใหญ่เห็นพ้องต้องกันว่าการพัฒนาการอ่านของผู้เรียนให้ดีขึ้นหรือมีประสิทธิภาพขึ้นได้นั้น ผู้สอนควรใช้ วิธีการสอนที่เน้นกระบวนการการเรียนรู้และกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนได้อ่านไปพร้อมการคิดวิเคราะห์ ตามที่ นภสินธุ์ แผลงศร (2550) ได้กล่าวไว้ว่า การสอนการอ่านที่ถูกวิธีและการจัดกิจกรรมตามขั้นตอนเพื่อให้ผู้เรียน ฝึกอ่านอย่างต่อเนื่องจะทำให้เกิดทักษะการอ่านภาษาญี่ปุ่นได้อย่างถูกต้องและเข้าใจเรื่องอ่านได้อย่างรวดเร็ว ส่วนนาทพงศ์ หนูสวัสดิ์ (2560) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้การอ่านของครู จำเป็นต้องปรับเปลี่ยน ให้นักเรียนได้ฝึกฝนทักษะการอ่านด้านการคิดวิเคราะห์ ตีความและเชื่อมโยงสิ่งที่อ่านกับการนำไปใช้ ในชีวิตประจำวันมากกว่าที่จะมุ่งเน้นให้นักเรียนท่องจำหรือจับใจความสำคัญ เช่นเดียวกับ Ishiguro kei (2012) ที่ได้กล่าวว่า วัตถุประสงค์ ของชั่วโมงเรียนการอ่านไม่ใช่การสอนเนื้อหาของเรื่องที่อ่าน แต่เป็นการ สอนวิธีการอ่านเนื้อเรื่อง และจากการศึกษาเอกสารผู้วิจัยพบว่าหนึ่งในกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อการสอน การอ่านที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่ การใช้ผังมโนทัศน์ ซึ่งเป็นขั้นตอนการสอนที่มีความสอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎีด้านการเรียนรู้ภาษาและเป็นแนวทางที่ช่วยในการฝึกให้คิดตามลำดับขั้นตอน รวมทั้งฝึกทักษะ การคิด อย่างมีเหตุผล การใช้ผังมโนทัศน์จึงเป็นแนวการสอนที่สามารถส่งเสริมและพัฒนาทักษะการอ่านได้ เป็นอย่างดี ดังงานวิจัยของโอลดา ลิบบ (2557) ที่พบว่า ผู้เรียนมีทักษะการอ่านภาษาญี่ปุ่นขั้นต้น ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น สามารถสรุปใจความสำคัญได้รวดเร็วและเข้าใจเนื้อเรื่องได้ชัดเจน รวมถึงผู้เรียน

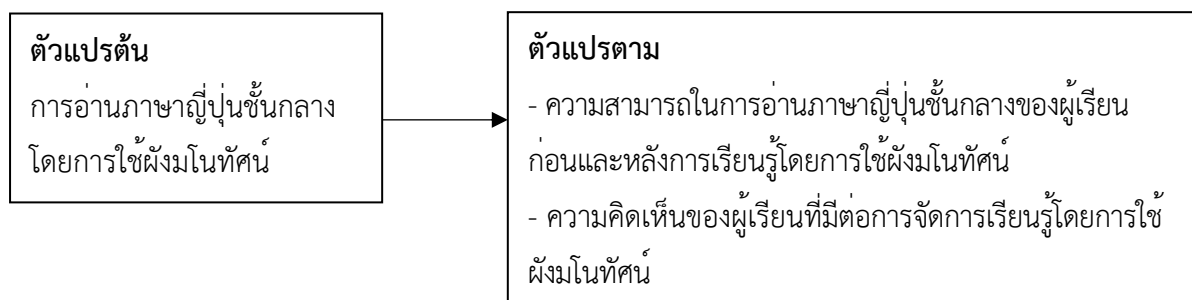
ที่เรียนอ่อนสามารถอ่านภาษาญี่ปุ่นได้ดีขึ้นหลังจากใช้กลวิธีผังมโนทัศน์ในการอ่านภาษาญี่ปุ่นขั้นต้น เช่นเดียวกับงานวิจัยของอลงกรณ์ สิมลา, และ รินทร์ ชีพอรณัย (2561) พบว่าทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ ของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดชุมพลนิกายาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา หลังเรียนโดยใช้ แผนผังมโนทัศน์เพื่อส่งเสริมการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ สูงกว่าทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ ของนักเรียนก่อนการใช้แผนผังมโนทัศน์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากการศึกษาข้างต้น สรุปได้ว่าการใช้ผังมโนทัศน์สามารถใช้ทำความเข้าใจโครงสร้างเนื้อหาหลัก แบบกว้าง ๆ ช่วยจับใจความสำคัญ ทำให้เข้าใจได้ดีขึ้น ดังนั้น งานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยจึงมีความมุ่งหมาย ที่จะจัดการเรียนการสอนการอ่านโดยใช้ผังมโนทัศน์ร่วมด้วยเพื่อช่วยพัฒนาผู้เรียนในด้านทักษะการอ่าน ภาษาญี่ปุ่นให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีกระบวนการคิด วิเคราะห์ที่ดีขึ้น เพื่อให้ผู้เรียน ประสบความสำเร็จในการอ่านข้อสอบ การอ่านสรุปงาน การอ่านหนังสือเพื่อจับใจความสำคัญ การอ่าน สื่อต่าง ๆ และสามารถนำวิธีการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้ผังมโนทัศน์ไปใช้จริงในชีวิตประจำวันได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาญี่ปุ่นขั้นกลางของผู้เรียนก่อนและหลังการเรียนรู้ โดยใช้ผังมโนทัศน์
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังมโนทัศน์

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental research) โดยใช้รูปแบบ One group - pretest - posttest design โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาวิจัยตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

1.2 กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 จำนวนรวม 18 คน โดยเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ผู้วิจัยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) ได้แก่ นักศึกษาที่ลงทะเบียนรายวิชา 415-321 การอ่านภาษาญี่ปุ่นชั้นกลาง (Intermediate Japanese reading) ในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2564 โดยไม่มีการคัดกลุ่มตัวอย่างออกจากการวิจัย เว้นแต่นักศึกษาประสงค์จะถอนตัวออกจากการเข้าร่วมโครงการวิจัยเอง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยศึกษาหลักการ ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็น เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดและโครงสร้างของแบบสอบถาม แล้วจึงสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการใช้องค์ประกอบในการอ่านภาษาญี่ปุ่นชั้นกลาง โดยมีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) 5 ระดับ ดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	มีค่าระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ	4.51 - 5.00
เห็นด้วยมาก	มีค่าระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ	3.51 - 4.50
เห็นด้วยปานกลาง	มีค่าระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ	2.51 - 3.50
เห็นด้วยน้อย	มีค่าระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ	1.51 - 2.50
เห็นด้วยน้อยที่สุด	มีค่าระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ	1.00 - 1.50

หลังจากนั้นจึงนำแบบสอบถามความคิดเห็นที่สร้างขึ้นเสนอผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะ พร้อมนำแบบสอบถามความคิดเห็นไปแก้ไขและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ เมื่อแก้ไขปรับปรุงแล้วจึงจัดทำแบบสอบถามความคิดเห็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านภาษาญี่ปุ่นชั้นกลางโดยใช้ผังมโนทัศน์สำหรับนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา 415- 321 การอ่านภาษาญี่ปุ่นชั้นกลาง (Intermediate Japanese reading) จำนวน 4 แผน และบทอ่าน 4 เรื่อง ดังนี้

- แผนการเรียนรู้การอ่านโดยใช้ผังมโนทัศน์แบบโยงใยหรือดาวกระจาย 2 เรื่อง ได้แก่

1) บทอ่านเรื่อง 日本の食生活 จากเว็บไซต์ みんなの教材 サイト และ 2) บทอ่านเรื่อง 日本の女性の結婚観 จากเว็บไซต์ みんなの教材 サイト

- แผนการเรียนรู้การอ่านโดยใช้ผังมโนทัศน์แบบลำดับการคิดเปรียบเทียบ 2 เรื่อง ได้แก่

1) บทอ่านเรื่อง 数と色 จากตำราパターン別徹底ドリル日本語能力試験N2 และ 2) บทอ่านเรื่อง お金と時間 จากตำราやさしい理論的思考トレーニング

2.2 แบบทดสอบก่อนและหลังเรียนการอ่านภาษาญี่ปุ่นชั้นกลาง ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

2.3 แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการใช้ผังมโนทัศน์ในการอ่านภาษาญี่ปุ่นชั้นกลาง จำนวน 17 ข้อ แบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ขั้นก่อนการทดลอง เป็นขั้นที่ผู้วิจัยเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ โดยการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

3.1.1 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังมโนทัศน์เพื่อการอ่านภาษาญี่ปุ่นชั้นกลางจำนวน 4 แผน และบทอ่าน 4 เรื่อง โดยการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ทักษะการอ่านให้สอดคล้องกับระดับการเรียนรู้ภาษาญี่ปุ่นชั้นกลาง ซึ่งกำหนดมาตรฐานความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นเทียบเท่าระดับ N3 หรือ N2 ของการสอบวัดระดับความสามารถทางภาษาญี่ปุ่น (JLPT) ในการจัดการเรียนรู้ได้เลือกรูปแบบผังมโนทัศน์ที่เหมาะสมกับเนื้อหา 2 รูปแบบที่สอดคล้องกับเนื้อหาบทอ่าน คือ แบบใยแมงมุมหรือดาวกระจาย เป็นรูปแบบการจัดวางหัวข้อหลักไว้ตรงกลางและหัวข้อย่อยรอบ ๆ ให้เหมาะสม ได้แก่ เรื่อง 日本の食生活 และเรื่อง 日本の女性の結婚観 ส่วนแบบลำดับการคิดเปรียบเทียบ เป็นรูปแบบที่เปรียบเทียบความเหมือน ความต่างของรายละเอียดของเนื้อหาที่อ่าน ได้แก่ เรื่อง 数と色 และเรื่อง お金と時間

3.1.2 แบบทดสอบการอ่านภาษาญี่ปุ่นชั้นกลาง ผู้วิจัยได้คัดเลือกเนื้อหาจากเอกสารและตำราที่มีเนื้อหาระดับความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นเทียบเท่า N3 หรือ N2 โดยเลือกแบบทดสอบชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ กำหนดเกณฑ์การตรวจโดยมีลักษณะตอบถูกได้ 1 ตอบผิดได้ 0 จากนั้นจึงนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

3.1.3 แบบสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการจัดการเรียนรู้การอ่านภาษาญี่ปุ่นโดยใช้ผังมโนทัศน์ ซึ่งศึกษาหลักการ ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็น เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดและโครงสร้างของแบบสอบถามและเสนอผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องพร้อมให้ข้อเสนอแนะ ซึ่งแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการใช้ผังมโนทัศน์ในการอ่านภาษาญี่ปุ่นชั้นกลางเป็นแบบสอบถามปลายปิด แบ่งเนื้อหาออกเป็น 17 ข้อ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่เป็นปลายเปิด โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ คือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย และเห็นด้วยน้อยที่สุด

3.1.4 ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและอธิบายวิธีการเรียนโดยใช้ผังมโนทัศน์ให้กับกลุ่มตัวอย่างและให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบการอ่านก่อนเรียน (Pre-test) จำนวน 20 ข้อ ใช้เวลาในการทำแบบทดสอบ 1 ชั่วโมง แล้วตรวจและบันทึกคะแนนไว้

3.2 ขั้นระหว่างการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการสอนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านภาษาญี่ปุ่นชั้นกลางโดยใช้ผังมโนทัศน์ จำนวน 4 แผน แผนละ 3 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 12 ชั่วโมง โดยการอธิบายรูปแบบผังมโนทัศน์ ซึ่งใช้ 2 รูปแบบ คือ แบบใยแมงมุมหรือดาวกระจายและแบบลำดับการคิดเปรียบเทียบ โดยเริ่มต้นโดยการกระตุ้นความรู้ภูมิหลังในบทอ่านแต่ละบท ตามด้วยการหาคำศัพท์ที่ไม่เข้าใจพร้อมอธิบายคำศัพท์ จากนั้นให้กลุ่มตัวอย่างอ่านพร้อมสร้างผังมโนทัศน์จากการอ่านบทอ่านแต่ละเรื่อง จากนั้นผู้สอนประเมินผลการอ่านจากการตอบคำถามและการทำกิจกรรมการเติมข้อมูลต่าง ๆ ลงในผังมโนทัศน์

3.3 ขั้นหลังการทดลอง

3.3.1 กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบการอ่านภาษาญี่ปุ่นหลังเรียน (Post-test) ซึ่งเป็นแบบทดสอบฉบับเดียวกับแบบทดสอบก่อนเรียน โดยเป็นแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ใช้เวลาในการสอบ 1 ชั่วโมง จากนั้นผู้วิจัยนำแบบทดสอบมาตรวจให้คะแนนโดยมีลักษณะตอบถูกต้อง 1 ตอบผิดได้ 0

3.3.2 กลุ่มตัวอย่างทำแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้การอ่านภาษาญี่ปุ่นชั้นกลางโดยใช้ผังมโนทัศน์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาญี่ปุ่นชั้นกลางของผู้เรียนก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้ผังมโนทัศน์ โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) และ t-test และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังมโนทัศน์ โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) และความคิดเห็นที่ได้จากคำถามปลายเปิดในแบบสอบถาม

ผลการวิจัย

1. การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาญี่ปุ่นชั้นกลางของผู้เรียนก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้ผังมโนทัศน์ มีผลดังนี้

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาญี่ปุ่นชั้นกลางของผู้เรียนก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้ผังมโนทัศน์

การทดสอบ	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	$S.D.$	t	df	$p\text{-value}$
ก่อนเรียน	20	10.22	2.88	1.588	17	.032*
หลังเรียน	20	11.33	3.09			

* $p < .05$

จากตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาญี่ปุ่นชั้นกลางของกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้ผังมโนทัศน์ พบว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนโดยใช้ผังมโนทัศน์มีค่าเท่ากับ 10.22 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 2.88 ส่วนคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนโดยใช้ผังมโนทัศน์มีค่าเท่ากับ 11.33 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.09 และมีค่าสถิติ t เท่ากับ 1.588 เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการอ่านภาษาญี่ปุ่นชั้นกลางโดยใช้ผังมโนทัศน์ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าทักษะการอ่านภาษาญี่ปุ่นของนักศึกษาหลังเรียนโดยใช้ผังมโนทัศน์นั้นสูงกว่าทักษะการอ่านภาษาญี่ปุ่นของนักศึกษาก่อนการใช้ผังมโนทัศน์

2. การศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการจัดการเรียนรู้การอ่านโดยใช้ผังมโนทัศน์

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการจัดการเรียนรู้การอ่านโดยใช้ผังมโนทัศน์

หัวข้อ	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. กิจกรรมการอ่านโดยใช้ผังมโนทัศน์ ทำให้ผู้เรียนรู้อะไรถึงประโยชน์ของการใช้ผังมโนทัศน์	4.22	0.81	มาก
2. ผู้เรียนสามารถสร้างผังมโนทัศน์ (ทั้ง 2 รูปแบบ) จากเนื้อเรื่องที่อ่านได้	3.89	0.58	มาก
3. การใช้กลวิธีผังมโนทัศน์ช่วยให้เห็นความสัมพันธ์ของข้อความต่าง ๆ จากเนื้อเรื่องที่อ่านได้ดีและรวดเร็วขึ้น	4.00	0.59	เห็นด้วยมาก
4. การใช้ผังมโนทัศน์ทำให้ผู้เรียนอ่านเนื้อเรื่องเข้าใจและสรุปเนื้อเรื่องได้ง่ายขึ้น	4.17	0.71	เห็นด้วยมาก
5. การใช้กลวิธีผังมโนทัศน์ทำให้ผู้เรียนจำเนื้อเรื่องได้ดีขึ้น	3.89	0.76	เห็นด้วยมาก
6. การใช้กลวิธีผังมโนทัศน์ทำให้ผู้เรียนจับใจความสำคัญของเนื้อเรื่องได้เร็วขึ้น	4.00	0.69	เห็นด้วยมาก
7. การใช้กลวิธีผังมโนทัศน์ทำให้ผู้เรียนวิเคราะห์และเข้าใจประเด็นต่าง ๆ ในเนื้อเรื่องได้อย่างชัดเจนขึ้น	4.22	0.65	เห็นด้วยมาก
8. การใช้กลวิธีผังมโนทัศน์ทำให้ผู้เรียนลำดับขั้นตอนของเนื้อเรื่องได้อย่างเป็นระบบ	4.17	0.62	เห็นด้วยมาก
9. การใช้กลวิธีผังมโนทัศน์ช่วยให้ผู้เรียนคิดสังเคราะห์(คิดจัดระบบ) คำศัพท์และความหมายได้อย่างละเอียดและรวดเร็วขึ้น	3.78	0.81	เห็นด้วยมาก
10. การใช้กลวิธีผังมโนทัศน์ช่วยพัฒนาความสามารถในการอ่านของผู้เรียนได้ดีขึ้น	3.61	0.70	เห็นด้วยมาก
11. กิจกรรมการอ่านภาษาญี่ปุ่นโดยใช้กลวิธีผังมโนทัศน์ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกการอ่านด้วยตัวเองมากขึ้น	4.33	0.59	เห็นด้วยมาก
12. กิจกรรมการอ่านภาษาญี่ปุ่นโดยใช้กลวิธีผังมโนทัศน์ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจเนื้อหาที่อ่านมากขึ้น	4.00	0.77	เห็นด้วยมาก
13. กิจกรรมการอ่านภาษาญี่ปุ่นโดยใช้ผังมโนทัศน์ช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกสนุกกับการเรียนการอ่านมากขึ้น	3.67	0.77	เห็นด้วยมาก
14. กิจกรรมการอ่านโดยใช้ผังมโนทัศน์ทำให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากเรื่องที่อ่านได้มากขึ้น	4.22	0.73	เห็นด้วยมาก
15. การใช้ผังมโนทัศน์ช่วยให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนได้ดีขึ้น	3.39	0.92	เห็นด้วยปานกลาง

หัวข้อ	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
16. ผู้เรียนสามารถนำกลวิธีผังมโนทัศน์ไปใช้ในการเรียนรายวิชาอื่น ๆ ได้	3.89	0.90	เห็นด้วยมาก
17. ผู้เรียนรู้สึกชอบการเรียนการอ่านภาษาญี่ปุ่นมากขึ้น	3.61	0.85	เห็นด้วยมาก
รวม	3.94	0.44	เห็นด้วยมาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้การอ่านโดยใช้ผังมโนทัศน์ของกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังมโนทัศน์เพื่อส่งเสริมการอ่านภาษาญี่ปุ่นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก โดยมีความเห็นเฉลี่ยสูงสุด 4.33 คือ กิจกรรมการอ่านภาษาญี่ปุ่นโดยใช้ผังมโนทัศน์เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกการอ่านด้วยตัวเองมากขึ้น รองลงมา คือ 4.22 คือ กิจกรรมการอ่านโดยใช้ผังมโนทัศน์ ทำให้ผู้เรียนรู้ถึงประโยชน์ของการใช้ผังมโนทัศน์ การใช้ผังมโนทัศน์ทำให้ผู้เรียนวิเคราะห์และเข้าใจประเด็นต่าง ๆ ในเนื้อเรื่องได้อย่างชัดเจนขึ้น และกิจกรรมการอ่านโดยใช้ผังมโนทัศน์ทำให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากเรื่องที่อ่านได้มากขึ้น ส่วนความคิดเห็นที่ได้คะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดอยู่ในระดับปานกลาง 3.39 คือ การใช้ผังมโนทัศน์ช่วยให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนได้ดีขึ้น และหากพิจารณาความคิดเห็นในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 3.94 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าเท่ากับ 0.73 ซึ่งอยู่ในระดับมาก

นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างยังได้ให้ความเห็นเพิ่มเติม ดังนี้ 1) การใช้ผังมโนทัศน์ทำให้เข้าใจเนื้อเรื่องมากขึ้น แต่อาจจะไม่เหมาะกับการสอบที่จำกัดเวลา เนื่องจากต้องใช้เวลาในการเขียน 2) การใช้ผังมโนทัศน์ได้คล่องขึ้นอยู่กับพื้นฐานของแต่ละบุคคล ที่ทำแบบทดสอบไปไม่ได้ใช้ผังมโนทัศน์เลย เพราะทำไม่ทัน 3) ในสถานการณ์ที่กำลังสอบอยู่คิดว่าค่อนข้างจะใช้ผังมโนทัศน์ได้น้อยเพราะพยายามจะไปโฟกัสที่คำถามและไปดูที่เนื้อหาหลักที่น่าจะเป็นคำตอบของคำถามนั้น 4) ถ้ามาในรูปแบบผังมโนทัศน์อยู่แล้วก็จะสามารถทำความเข้าใจเนื้อหาได้เร็วและเป็นระบบแต่ถ้าเป็นแบบความเรียงมาก่อนแล้วต้องมาทำผังแยกตรงนี้อาจจะใช้เวลาเพิ่มขึ้น แต่ถ้าเป็นเรื่องยาวก็คิดว่าคงช่วยให้เข้าใจในเนื้อเรื่องได้มาก 5) รู้สึกชอบผังมโนทัศน์แบบโยงแผนมามากกว่าแผนผังวงกลม เพราะดูง่ายกว่า 6) การทำผังมโนทัศน์ทำให้ง่ายต่อการทำข้อสอบ ไม่สับสนเวลาต้องทวนคำตอบอีกครั้ง 7) การใช้ผังมโนทัศน์ทำให้แยกประเด็นเนื้อเรื่องบทความที่อ่านได้รวดเร็ว 8) ได้เรียนรู้เกี่ยวกับการเขียนผัง การคิดอย่างเป็นระบบมากขึ้น 9) การอ่านหลายๆรอบและเอาสิ่งที่ต้องการสื่อออกมาและสรุปทำเป็นแผนผังสามารถช่วยให้เข้าใจได้มากขึ้น เป็นต้น

สรุปผลการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 18 คน ทำแบบทดสอบการอ่านภาษาญี่ปุ่นขั้นกลางก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้ ผังมโนทัศน์ ซึ่งเป็นแบบทดสอบการอ่านชุดเดียวกัน จำนวน 20 ข้อ คะแนนเต็ม 20 คะแนน จากนั้นจึงนำคะแนนที่ได้มาจากการทดสอบทั้ง 2 ครั้งมาเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านของกลุ่มตัวอย่างและหาผลต่างของคะแนนจากการทดสอบก่อนและหลังการเรียนรู้การอ่านโดยใช้ผังมโนทัศน์ ผลคะแนนการอ่าน

ภาษาญี่ปุ่นชั้นกลางของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 18 คน ก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้ผังมโนทัศน์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 คน มีผลคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน คิดเป็นร้อยละ 55.56 กลุ่มตัวอย่างจำนวน 7 คน มีผลคะแนนหลังเรียนน้อยกว่าก่อนเรียน คิดเป็นร้อยละ 38.88 และกลุ่มตัวอย่างจำนวน 1 คน มีผลคะแนนหลังเรียนเท่ากับก่อนเรียน คิดเป็นร้อยละ 5.55

2. ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการใช้ผังมโนทัศน์ในการอ่านภาษาญี่ปุ่นชั้นกลาง ส่วนใหญ่ มีคะแนนอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เช่น กิจกรรมการอ่านภาษาญี่ปุ่นโดยใช้ผังมโนทัศน์ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกการอ่านด้วยตัวเองมากขึ้น รองลงมา คือ กิจกรรมการอ่านโดยใช้ผังมโนทัศน์ ทำให้ผู้เรียนรู้ถึงประโยชน์ของการใช้ผังมโนทัศน์ การใช้ผังมโนทัศน์ทำให้ผู้เรียนวิเคราะห์และเข้าใจประเด็นต่าง ๆ ในเนื้อเรื่องได้อย่างชัดเจนขึ้น และกิจกรรมการอ่านโดยใช้ผังมโนทัศน์ ทำให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากเรื่องที่อ่านได้มากขึ้น ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาญี่ปุ่นชั้นกลางโดยใช้ผังมโนทัศน์สำหรับนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ผลการวิจัยมีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. จากการศึกษาความสามารถในการอ่านภาษาญี่ปุ่นชั้นกลางโดยใช้ผังมโนทัศน์ ก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าค่าเฉลี่ยความสามารถในการอ่านภาษาญี่ปุ่นชั้นกลางของผู้เรียนหลังการเรียนรู้โดยใช้ผังมโนทัศน์เพื่อส่งเสริมการอ่านภาษาญี่ปุ่นสูงกว่าก่อนเรียนรู้ โดยใช้ผังมโนทัศน์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผลวิจัยเป็นไปตามความมุ่งหมายของผู้วิจัย ทั้งนี้ สันนิษฐานว่า อาจเนื่องมาจากการสอนการอ่านโดยใช้ผังมโนทัศน์เป็นการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักการใช้ความคิดอย่างเป็นระบบ วิเคราะห์ ตีความและสรุปความจากเรื่องที่อ่าน โดยเรียบเรียงความรู้ที่ได้จากบทอ่านสื่อสารออกมาในรูปแผนผังที่แสดงความสัมพันธ์ของเนื้อหาแต่ละส่วน ซึ่งวิธีการสอนดังกล่าวเป็นการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับทฤษฎีการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (The communicative teaching approach) ของเสาวลักษณ์ รัตนวิชัย (2550) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การสอนภาษาเพื่อการสื่อสารเป็นการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้ ซึ่งมุ่งเน้นความสำคัญของตัวผู้เรียน มีการจัดลำดับการเรียนรู้เป็นขั้นตอนตามกระบวนการใช้ความคิดของผู้เรียน โดยเชื่อมระหว่างความรู้ทางภาษา ทักษะทางภาษาและความสามารถในการสื่อสารเพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ด้านภาษาไปใช้ในการสื่อสารได้ ความสามารถในการสื่อสาร ได้แก่ 1) ความสามารถทางด้านภาษา ได้แก่ ความสามารถในการเข้าใจภาษา เช่น เสียง คำศัพท์ ไวยากรณ์ โครงสร้างประโยค 2) ความสามารถในการใช้ภาษา ได้แก่ ทักษะทั้ง 4 คือ ฟัง พูด อ่าน และเขียน 3) ความสามารถในการใช้ภาษาตามระเบียบของสังคม โดยใช้ภาษาให้เหมาะสมกับระดับบุคคลและกฎเกณฑ์ทางสังคม ตามบทบาทและสถานภาพในสถานการณ์สื่อสาร 4) ความสามารถในการเรียบเรียงถ้อยคำ เรียบเรียงความคิดเชื่อมโยงประโยคเป็นข้อความหลัก ซึ่งผลการศึกษางานวิจัยในครั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของโอลดา ลิบลับ (2558) ที่ศึกษาการใช้กลวิธีผังมโนทัศน์ในการสอนการอ่านภาษาญี่ปุ่น กรณีศึกษาผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชั้นต้นชาวไทย ที่พบว่า ผู้เรียนมีผลการสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนคิดเป็นร้อยละ 80.76 เช่นเดียวกับงานวิจัยของสุนิตรา สะทองอ้ายและสรณบดีนทร์ ประสารทรัพย์

(2562) ที่ศึกษาผลของการใช้เทคนิคการสอนด้วยผังมโนทัศน์ในการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเชิงวิเคราะห์ของนักศึกษา ระดับปริญญาบัณฑิต ที่พบว่า ทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเชิงวิเคราะห์ของนักศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนด้วยเทคนิคการสอนด้วยผังมโนทัศน์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งอาจอธิบายได้ว่าผลคะแนนการอ่านภาษาญี่ปุ่นของนักเรียนหลังเรียนสูงขึ้น ชี้ให้เห็นได้ว่า กิจกรรมการอ่านโดยการใช้ผังมโนทัศน์เป็นวิธีที่สามารถพัฒนาทักษะการอ่านของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม ยังพบผู้เรียนที่มีความสามารถในการอ่านหลังเรียนน้อยกว่า ซึ่งผู้วิจัยสันนิษฐานว่า อาจเนื่องมาจากการอ่านภาษาญี่ปุ่นชั้นกลางนั้นต้องอาศัยองค์ประกอบหลายอย่าง ทั้งการจำคำศัพท์จำนวนมาก ไวยากรณ์ที่ซับซ้อนมากขึ้น รวมไปถึงภูมิหลังของผู้เรียนที่มีผลทำให้การอ่านเข้าใจเนื้อหาได้มากนักน้อยเพียงใด ดังนั้น ผู้เรียนที่ยังจำคำศัพท์ระดับชั้นกลางหรือยังไม่เข้าใจไวยากรณ์ชั้นกลางดีก็อาจทำให้ผลคะแนนการทดสอบความสามารถในการอ่านได้เท่าเดิมหรือน้อยกว่า ยิ่งไปกว่านั้น ด้วยสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคระบาดโคโรนาไวรัส COVID-19 ที่จำเป็นต้องจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ การทดสอบในครั้งนี้จึงจัดเป็นรูปแบบออนไลน์ อาจเป็นไปได้ว่าข้อจำกัดของผู้เรียนในด้านการเรียนรู้ อาจมีผลต่อการทำข้อสอบในครั้งนี้ด้วย

2. ความคิดเห็นของผู้เรียนต่อการอ่านโดยใช้ผังมโนทัศน์

ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนรู้การอ่านภาษาญี่ปุ่นโดยใช้ผังมโนทัศน์ พบว่า ผู้เรียนเกือบทุกคนเห็นถึงประโยชน์และข้อดีของการอ่านโดยการใช้ผังมโนทัศน์อยู่ในระดับมาก โดยค่าเฉลี่ยของข้อคิดเห็นที่พบว่าผู้เรียนเห็นด้วยมากที่สุด ได้แก่ กิจกรรมการอ่านภาษาญี่ปุ่นโดยการใช้ผังมโนทัศน์ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกการอ่านด้วยตัวเองมากขึ้น ($\bar{X} = 4.33$, $S.D. = 0.59$) ซึ่งจากข้อคิดเห็นดังกล่าว ที่กล่าวถึงการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกการอ่านด้วยตัวเอง สอดคล้องกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองหรือเรียกว่าทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivism) ซึ่งบุญเลี้ยง ทุมทอง (2556 อ้างถึงในอนุรักษ นวลศรี, และ อ้อมธจิต แป้นศรี, 2556) ได้กล่าวว่า ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivism) เชื่อว่าการเรียนรู้เป็นกระบวนการสร้างมากกว่าการรับความรู้ ดังนั้น เป้าหมายของการสอนจะสนับสนุนการสร้างมากกว่าความพยายามในการถ่ายทอดหรือการบอกความรู้ โดยการมุ่งเน้นการสร้างความรู้ใหม่อย่างเหมาะสมของแต่ละบุคคลและสิ่งแวดล้อมมีความสำคัญในการสร้างความหมายตามความเป็นจริง มีหลักการที่สำคัญเกี่ยวกับการเรียนรู้ โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนลงมือกระทำในการสร้างความรู้ การจัดการเรียนรู้ ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ จึงเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้สอนจัดสถานการณ์ให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ใหม่ของตนเอง โดยให้นักเรียนได้ศึกษา คิด ค้นคว้า ทดลอง ระดมสมอง ศึกษาความรู้จากสื่อหรือแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ซึ่งจะมีการเชื่อมโยงความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้นกับความรู้เดิมที่นักเรียนมีอยู่แล้ว โดยครูจะเป็นผู้ช่วยเหลือ มีการตรวจสอบความรู้ใหม่ ในขณะเดียวกันจุฑารัตน์ พิมพ์ไทยสง (2562) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองว่า กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนว Constructivism เกิดจากปรัชญาที่มีข้อสันนิษฐานว่า ความรู้ไม่สามารถแยกออกจากความอยากรู้ มีหลักการสำคัญ คือ ในการเรียนรู้ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้กระทำ (Active) และสร้างความรู้ ดังนั้นกระบวนการจัดการเรียนรู้

จึงเน้นให้ผู้เรียนแสวงหาและค้นพบความรู้ด้วยตนเองหรือให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ใหม่ด้วยการศึกษาและปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ จากแหล่งเรียนรู้ด้วยตนเอง รวมถึงทศนา แชมมณี (2554 อ้างถึงใน แพรไหม คำดวง, 2562) ได้กล่าวสรุปเกี่ยวกับการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ว่าเป็นกระบวนการ Acting on ไม่ใช่ Acting in นั่นคือ ผู้เรียนต้องจัดการกระทำกับข้อมูล ไม่ใช่เพียงรับข้อมูลมา นอกจากกระบวนการเรียนรู้เป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ในสมองแล้ว ยังเป็นกระบวนการทางสังคมอีกด้วย การสร้างความรู้จึงเป็นกระบวนการทั้งทางด้านสติปัญญาและสังคมควบคู่กัน ดังเช่นงานวิจัยชิ้นนี้ที่ผู้สอนเน้นสอนให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดวิเคราะห์ โดยการนำเอากิจกรรมการเขียนผังมโนทัศน์มาช่วยในการสร้างความรู้ให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาในบทอ่านภาษาญี่ปุ่นระดับชั้นกลางได้ง่ายขึ้น อีกทั้งผู้สอนยังให้ผู้เรียนได้นำเสนอผลงานของตนเองในแต่ละหัวข้อการเรียนรู้แก่เพื่อนร่วมชั้นเรียน เพื่อแสดงความคิดเห็นและอภิปรายร่วมกันด้วย

ส่วนข้อคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมา ได้แก่ กิจกรรมการอ่านโดยใช้ผังมโนทัศน์ทำให้ผู้เรียนรู้ถึงประโยชน์ของการใช้ผังมโนทัศน์ การใช้ผังมโนทัศน์ทำให้ผู้เรียนวิเคราะห์และเข้าใจประเด็นต่าง ๆ ในเนื้อเรื่องได้อย่างชัดเจนขึ้น จากความคิดเห็นดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้เห็นถึงกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านโดยใช้ผังมโนทัศน์ช่วยให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง มีการวางแผนงาน การคิดวิเคราะห์เนื้อหาและการเขียนเนื้อหาที่เข้าใจลงในผังมโนทัศน์ ซึ่งเป็นการพัฒนากระบวนการอ่านอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้การใช้ผังมโนทัศน์ ไม่ใช่แค่ทำให้ผู้เรียนอ่านเข้าใจและตอบคำถามอย่างเดียว แต่ยังเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะอื่น ๆ ร่วมด้วย ซึ่งจากการตอบแบบสอบถาม ผู้เรียนเห็นด้วยในระดับมากกับข้อคำถาม เช่น กิจกรรมการอ่านโดยใช้ผังมโนทัศน์ทำให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากเรื่องที่อ่านได้มากขึ้น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22, S.D. = 0.73$) การใช้ผังมโนทัศน์ช่วยให้ผู้เรียนคิดสังเคราะห์ (คิดจัดระบบ) คำศัพท์และความหมายได้อย่างละเอียดและรวดเร็วขึ้น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78, S.D. = 0.81$) การใช้ผังมโนทัศน์ทำให้ผู้เรียนจำเนื้อเรื่องได้ดีขึ้น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89, S.D. = 0.76$) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวรวรรณ สุขสวัสดิ์ (2561) ที่กล่าวไว้ในทำนองเดียวกันว่า การใช้ผังมโนทัศน์เปิดโอกาสให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติด้วยประสาทสัมผัสมากกว่าหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นการอ่าน การเขียน การพูดคุย หรือ ซึ่งจะช่วยพัฒนาความสามารถในการเรียน การคิดและช่วยให้เกิดความจำระยะยาว

อย่างไรก็ตามจากผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นในงานวิจัยชิ้นนี้ กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อข้อคิดเห็นว่าการใช้ผังมโนทัศน์ช่วยให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนได้ดีขึ้น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับเห็นด้วยน้อยกว่าข้อคิดเห็นอื่น ๆ คือ อยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง ($\bar{X} = 3.39, S.D. = 0.92$) สอดคล้องกับงานวิจัยของอลงกรณ์ สิมลา (2561) ที่พบว่า นักเรียนบางส่วนเห็นด้วยกับประโยชน์ของผังมโนทัศน์ที่ช่วยให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนได้ดีขึ้นอยู่ในระดับน้อยกว่าคุณประโยชน์ด้านอื่น และได้วิเคราะห์สาเหตุว่าอาจเนื่องมาจากนักเรียนมีความคาดหวังคะแนนสอบที่สูงและต้องการมีความหลากหลายในการใช้ผังมโนทัศน์เพื่อจะช่วยให้ได้คะแนนสอบมากขึ้น ส่วนงานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยสันนิษฐานสาเหตุของความคิดเห็นดังกล่าวจากประเด็นข้อคิดเห็นเพิ่มเติมที่ผู้เรียนได้กล่าวไว้ เช่น ในการสอบค่อนข้างจะใช้ผังมโนทัศน์ได้น้อยเพราะผู้เรียนพยายามโฟกัสที่โจทย์คำถามและเนื้อหาหลักที่น่าจะเป็นคำตอบของคำถามนั้น หรือการใช้ผังมโนทัศน์ไม่เหมาะกับการสอบที่จำกัดเวลา เนื่องจากต้องใช้เวลาในการเขียน จากข้อคิดเห็นข้างต้น

อาจเป็นสาเหตุที่ผู้เรียนรู้สึกว่า การใช้ผังมโนทัศน์ไม่ได้มีผลต่อการทำข้อสอบให้ดีขึ้นได้ ยิ่งไปกว่านั้น ในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2564 รายวิชาที่เปิดสอนทั้งหมดจำเป็นต้องจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ รวมถึงรายวิชา 415-321 การอ่านภาษาญี่ปุ่นชั้นกลาง การทดสอบการอ่านในครั้งนี้จึงจำเป็นต้องจัดให้ผู้เรียนทดสอบในรูปแบบออนไลน์ ผู้วิจัยจึงสันนิษฐานว่า ผู้เรียนบางคนที่มีเครื่องมือการเรียนรู้หรือสถานที่ที่ใช้สอบไม่เอื้ออำนวยในการทำแบบทดสอบออนไลน์ อาจทำให้ผู้เรียนรู้สึกว่าการทำข้อสอบหลังเรียนไม่ได้ดีขึ้นกว่าก่อนเรียน

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

การวิจัยครั้งนี้ ทดลองการใช้ผังมโนทัศน์เพียง 2 รูปแบบ ดังนั้นเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย และวิธีช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจการอ่านมากขึ้น ควรนำรูปแบบผังมโนทัศน์อื่น ๆ มาใช้ในการทดลองสอนการอ่านเพิ่ม

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบกลุ่มเดียว ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านก่อนและหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่างเท่านั้น ดังนั้นควรมีการวิจัยควบคู่กัน 2 กลุ่ม คือ กลุ่มตัวอย่างที่เรียนรู้การอ่านด้วยการใช้ผังมโนทัศน์ ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งเรียนรู้การอ่านด้วยวิธีธรรมดาทั่วไป แล้วนำคะแนนความสามารถในการอ่านมาเปรียบเทียบกันว่าแตกต่างกันหรือไม่

2.2 จากการศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยการใช้ผังมโนทัศน์ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านภาษาญี่ปุ่นชั้นกลางในครั้งนี้ เป็นการเรียนการสอนแบบออนไลน์ สาเหตุอันเนื่องมาจากการแพร่ระบาดของโรคโคโรนาไวรัส โควิด-19 ทำให้ผู้เรียนอาจไม่มีสมาธิในการทำข้อสอบเนื่องด้วยสถานที่และบริบทในการเรียนแบบออนไลน์ จึงอาจเป็นข้อจำกัดในการทำแบบทดสอบและอาจส่งผลต่อความสามารถในการอ่าน ดังนั้น ถ้าเป็นไปได้ควรจัดให้มีการสอบในสถานที่ เวลา และบริบทการเรียนการสอนที่เหมาะสม

เอกสารอ้างอิง

- จุฑารัตน์ พิมพ์ไทยสง. (2562). การพัฒนาการจัดการเรียนรู้การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจตามแนว
ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เดวิช เสวตไอยาราม. (2551). การใช้ความรู้และประสบการณ์เดิมในการอ่านเพื่อความเข้าใจ กรณีศึกษา
ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยที่มีความสามารถแตกต่างกัน. วารสารอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศิลปากร, 42(2), 263-278.
- ทิตนา แคมมณี. (2554). ศาสตร์การสอน. องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ.
กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- นภสินธุ์ แผลงศร. (2550). เทคนิคและวิธีสอนทักษะการอ่านภาษาญี่ปุ่นในฐานะภาษาต่างประเทศ. *วารสาร เจแปนฟาวนด์เซชัน กรุงเทพฯ*, 4, 191-202.
- นาทพงศ์ หนูสวัสดิ์. (2560). เปิดประเด็น:พัฒนาการรู้เรื่องการอ่านอย่างไรให้สำเร็จ. *วารสารครุศาสตร์*, 45(3), 252-263.
- บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2556). *ทฤษฎีและการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: เอส.พรินต์ไทย แพคตอรี.
- แพรวไหม คำดวง. (2562). การสอนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษตามแนวคิดทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ สำหรับนักศึกษา ชั้นปีที่ 1 คณะวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยีอุตสาหกรรม. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มณฑนา สุขสงค์. (2563). การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความและความคงทนในการเรียนรู้ ภาษาญี่ปุ่น โดยการจัดกิจกรรมการอ่านแบบ DR-TA สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วรวรรณ สุขสวัสดิ์. (2561). การพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษโดยใช้ผังมโนทัศน์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัย ธุรกิจบัณฑิต.
- สุณีย์รัตน์ เนียรเจริญสุข. (2561). ประสิทธิภาพของกิจกรรมการอ่านร่วมกันกับเพื่อนในวิชาการอ่านภาษาญี่ปุ่น. *วารสารญี่ปุ่นศึกษา*, 35(2), 68-81.
- สุนิตรา สะทองอ้าย, และ สรณบดีนทร์ ประสารทรัพย์. (2562). ผลของการใช้เทคนิคการสอนด้วยผังมโนทัศน์ ในการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเชิงวิเคราะห์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต. *วารสาร รัชต์ภาคย์*, 13(31), 209-220.
- เสาวลักษณ์ รัตนวิทย์. (2550). *การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา:กลยุทธ์สู่ความสำเร็จในการพัฒนาการรู้ หนังสือเพื่อปวงชน*. กรุงเทพฯ: มุลนิธิโรตารีแห่งประเทศไทย
- อนุรักษ นวลศรี, และ อ้อมจจิต แป้นศรี. (2556). การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนร่วมกับทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์. *Journal of Modern Learning Development*, 7(5), 284-300.
- อลงกรณ์ สิมลา (2561). การใช้แผนผังมโนทัศน์เพื่อส่งเสริมการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจสำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัย ศิลปากร.
- อลงกรณ์ สิมลา, และ รินทร์ ชีพอรณย์. (2561). การใช้แผนผังมโนทัศน์เพื่อส่งเสริมการอ่านภาษาอังกฤษ เพื่อความเข้าใจสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. *วารสาร Veridian E Journal*, 11(3), 1348-1361.
- ไอลดา ลิบลับ. (2557). การใช้กลวิธีผังมโนทัศน์ในการสอนการอ่านภาษาญี่ปุ่น: กรณีศึกษาผู้เรียนภาษาญี่ปุ่น ขั้นต้นชาวไทย. [วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- ไอลดา ลิบลับ. (2558). การใช้กลวิธีฝังมโนทัศน์ในการสอนการอ่านภาษาญี่ปุ่น: กรณีศึกษาผู้เรียนภาษาญี่ปุ่น
ชั้นต้นชาวไทย. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, 6(1), 262-270.
- Ishiguro Kei. (2012). กิจกรรมการสอนการอ่าน. วารสารเจแปนฟาวน์เดชั่น กรุงเทพฯ, (9), 1-18